

Ben Hur 1959/2016 – porównanie

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Schemat](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Arkadiusz Lewicki, *Prawdziwy koniec klasycznego Hollywood. Kino amerykańskie w latach sześćdziesiątych*, [w:] *Kino epoki nowofalowej*, red. I. Sowińska, R. Syska, T. Lubelski, Kraków 2015 .
- Źródło: Jan M. Długosz, *Remake, czyli jak z arcydzieła zrobić przeciętny film*, „Polityka” 30.08.2016 r., nr 36.2016 (3075), dostępny w internecie: <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/kultura/1673398,1,remake-czyli-jak-z-arcydziela-zrobic-przecietny-film.read>.

Źródło: Pixabay, domena publiczna.

Czy nasza ewoluująca mentalność zmienia kino, czy może to kino zmienia nasz sposób percepcji?

Osadzona w świecie rzymskim czasów, w których żył Jezus z Nazaretu powieść historyczna Lewisa Wallace'a *Ben Hur, a Tale of the Christ* (1880) stała się bestsellerem i zyskała nawet uznanie papieża. Była wielokrotnie ekranizowana i nadal inspiruje reżyserów. Pierwsza dźwiękowa ekranizacja powieści z 1959 roku w reżyserii Williama Wylera stała się monumentalnym widowiskiem i została nagrodzona jedenastoma Oscarami. Rozmach tej produkcji rzeczywiście wprawiał w oszołomienie, a w kanonie doniosłych momentów kinematografii znalazła się na stałe scena pościgu rydwanów oraz spotkanie Bena Hura z Jezusem Chrystusem.

Jak w porównaniu z filmem Wylera wypada wersja z roku 2016, wyreżyserowana przez Timura Biekmambietowa? Czy opowiada tę samą historię? Jak zmienił się sposób opowiadania w filmie?

Twoje cele

- Poznasz różnice fabularne między filmami Williama Wylera i Timura Biekmambietowa.

- Wyjaśnisz, dlaczego Timur Biekmambietow postanowił zmienić historię Judy Ben Hura i Massali.
- Zbadasz relacje między głównymi bohaterami w obu filmach.
- Prześledzisz motywy obecne w filmach.

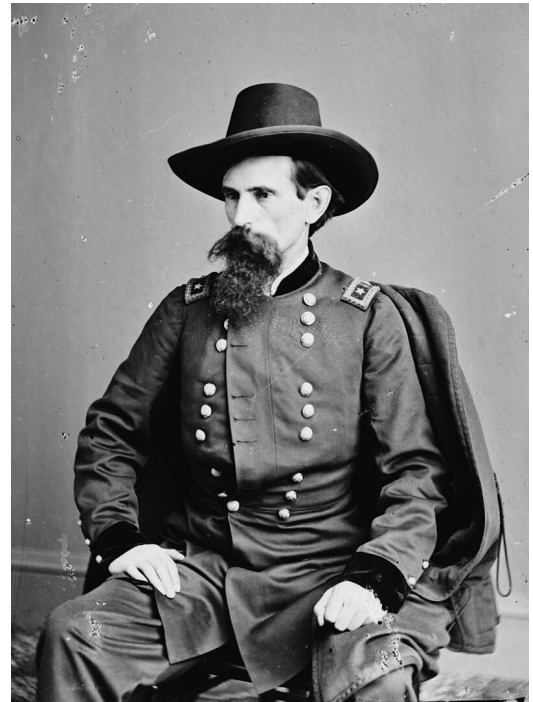
Przeczytaj

Lewis Wallace i jego powieść

Lewis Wallace urodził się w 1827 roku. Był amerykańskim weteranem wojny secesyjnej, prawnikiem, dyplomata, a także poczytnym pisarzem. W 1880 roku opublikował powieść historyczną pt. *Ben Hur, a Tale of the Christ*, która przez wiele lat była jedną z najchętniej czytanych książek w Stanach Zjednoczonych.

Główny bohater powieści, Ben Hur, był żydowskim księciem, który mieszkał wraz z matką i siostrą w okazałym domu. Cieszył się szacunkiem mieszkańców [Judy](#), był człowiekiem rozważnym i roztroptym. W pewnym momencie został jednak fałszywie oskarżony o zamach na rzymskiego gubernatora Waleriusza Gratusa. Oskarżył go Massala, dawny przyjaciel z lat dzieciństwa, któremu nigdy nie odmówił pomocy w spacyfikowaniu Żydów w Judzie. Ben Hur został skazany na pracę na [galerach](#), a jego siostra i matka trafiły do więzienia. Bohaterowi udało się przeżyć, gdyż podczas bitwy morskiej uratował życie komendantowi, który z wdzięczności go usynowił. Ben Hur powrócił do Judy, by zemścić się na Messali, ale spotkał Jezusa, którego nauki zmieniły jego życie.

Mathew B. Brady, portret Lewisa Wallace'a, 1862
Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Ekranizacje

Dzieło Lewisa Wallace'a było wielokrotnie przedstawiane na ekranie. Pierwsze wersje filmowe powstały jeszcze w czasach kina niemego, w 1907 i 1925 roku. Pierwsza wersja dźwiękowa zrealizowana została w okresie złotej ery kinematografii, w 1959 roku. Odniosła ogromny sukces. Charlton Heston, odgrywający rolę tytułową, otrzymał Oscara za pierwszoplanową rolę męską, a film zdobył jeszcze 10 statuetek. Podczas realizacji wynajęto setki statystów, zbudowano ogromne dekoracje,

a także zatrudniano kaskaderów. William Wyler stworzył widowisko, które na trwałe zapisało się w historii kinematografii. W 2003 roku na podstawie książki nakręcono film animowany, w 2020 – miniseria, a w 2016 roku powstał [remake](#), który dość luźno trzyma się fabuły filmowej.

((Jan M. Długosz

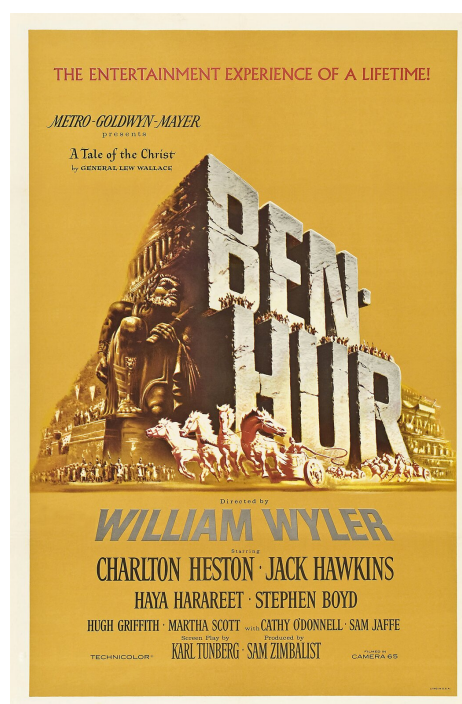
Remake, czyli jak z arcydzieła zrobić przeciętny film

Kino, podobnie jak cała kultura, żywi się powtórkami. O ile jednak nikt nie zarzuca wtórności artystom tworzącym piety (szczególnie gdy są arcydziełami) ani nie zgłasza zastrzeżeń do tysięcznego wystawienia „Makbeta”, to charakterystyczne dla filmu zjawisko remake’u nie cieszy się dobrą sławą, zarówno wśród widzów, jak i krytyków. Dlaczego więc ludzie kina z uporem co jakiś czas kręcą te same filmy?

Pierwszym, najbardziej oczywistym powodem jest techniczna i jakościowa rewolucja, jaką kino przeszło w czasie swej liczącej nieco ponad sto lat historii. Napędzane ręcznie lub sprężonym powietrzem kamery, naświetlające czarno-białe filmy na łatwopalnym celuloidzie, dzieli od ich współczesnych, rejestrujących trójwymiarowy obraz, odpowiedników podobny dystans jak samolot

Marina Berti i Charlton Heston w filmie „Ben-Hur”
Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Plakat autorstwa Reynolda Browna do filmu *Ben Hur*, 1959

Źródło: impawards.com, domena publiczna.

braci Wright od promu kosmicznego Discovery. Najwyraźniej widać to właśnie na przykładzie filmów tworzonych powtórnie na podstawie tych samych, choć adaptowanych, scenariuszy. Wyjątkowym przypadkiem jest „*Dziesięcioro przykazań*”, wyreżyserowanych dwukrotnie przez Cecila B. DeMille’a – w 1923 i 1956 r. To właśnie sukces tego biblijnego filmu skłonił szefów wytwórni MGM do zainwestowania w remake „*Ben-Hura*”, który z nakręconej za 500 dol. 15-minutowej etiudy (1907 r.) przemienił się najpierw (1925 r.) w największą niemą superprodukcję (143 minuty, 4 mln dol. budżetu), by w końcu lat 50. stać się największym, nagrodzonym jedenastoma Oscarami blockbusterem, z gigantycznym jak na owe czasy budżetem, odpowiadającym dzisiejszym 122 mln dol.

Po dźwięku i technikolorze przyszedł czas na rewolucję cyfrową. Dzięki CGI (*Computer Generated Imagery*) można tworzyć sceny, o jakich reżyserzy klasycznych filmów nie śmieli nawet marzyć – 200 wielbłądów i 2 tys. koni, jakie występowały w oryginalnym „*Ben-Hurze*” Williama Wylera, kilku specjalistów może dziś wygenerować w komputerach. Zmienił się też sam sposób prowadzenia filmowej narracji. Reżyserzy, którzy uczyli się pracy z kamerą, kręcąc teledyski, nauczyli publiczność – a w każdym razie jej młodszą, ale najważniejszą dziś część – śledzić zmieniające się gwałtownie, porwane obrazy. Właśnie dlatego arcydzieło Wylera, choć w kolorze i z dźwiękiem, jest dziś niemal niedostępne dla współczesnego widza. Nie dlatego, że mało kto zdołałby wytrzymać lub znalazł czas na niemal czterogodzinny seans – nieśpieszna narracja, powolne, malarskie ekspozycje, wysmakowane kadry, jakimi mógł się cieszyć kinoman w latach 50., najprawdopodobniej zanudziłyby na śmierć młodych widzów, przyzwyczajonych do gonitwy po ekranie. Język, jakim posługują się filmowcy, zmienił się, a ten sprzed 60 lat zaczyna przypominać klasyczną łacinę.

Rzecz jasna zmienił się nie tylko film i przyzwyczajenia widzów, zmienił się również świat, w jakim funkcjonuje kino, choć nie sposób

rozstrzygnąć, co jest tu jajkiem, a co kurą – czyli czy to film się dostosował do modernizującego się w szalonym tempie świata (poszarpane, szybko zmieniające się kadry znalazłyby tu swoje usprawiedliwienie), czy też, jak chcą konserwatyści, to właśnie kino, „najważniejsza ze sztuk”, promując jedne, a ośmieszając inne postawy, przyczyniło się do zmiany świata, w którym żyjemy?

Co prawda trudno sobie wyobrazić, by ktoś w prosty sposób zdołał przełożyć dominację hollywoodzkiego kina na procesy związane z globalizacją, ale już na przykład kult ciała, coraz skuteczniej zastępującego mieszkańcom szeroko pojętego Zachodu religię, ma z pewnością swoje korzenie właśnie w kinie popularnym i przedstawianym przez niego nierealistycznym wzorcu urody. [...]

Z punktu widzenia miłośnika kina ważniejsze jest jednak co innego – czy remake, przykrojony do współczesności i sfotografowany najnowocześniejszymi kamerami, jest lepszym filmem od swego pierwowzoru? [...]

Stosunkowo łatwo jest stworzyć remake filmu mniej znanego lub już zapomnianego. Ileż jednak trzeba mieć odwagi, by zabrać się do powtórnego nakręcenia takiego giganta, jakim był nagrodzony jedenastoma Oscarami „*Ben-Hur*” Wylera?

Już sama książka Lewisa Wallace’a stała się fenomenem – została pobłogosławiona przez papieża Leona XIII (był to pierwszy taki przypadek w historii Kościoła). Umieszczona w czasach Chrystusa opowiadała dzieje żydowskiego arystokraty, fałszywie oskarżonego,

Fritz Shlezinger, Ben Hur MGM Production - Jerozolima w pobliżu Lifta, 1958

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

skazanego na galery i cudem uwolnionego, który pod wpływem nauki Jezusa wybacza swemu największemu wrogowi.

Przeszło 3,5-godzinny w oryginale obraz poprzedzono uwerturą, a w połowie przedzielono antraktem, by dać widzom chwilę na rozprostowanie nóg – mimo tego odniósł olbrzymi sukces frekwencyjny na całym świecie, przynosząc tylko w pierwszym okresie wyświetlania 20 mln dol. zysku. Nie licząc statystów, grało w nim 365 aktorów. Na jego potrzeby wykonano ponad milion rekwizytów, a wielkie plany zdjęciowe i kręcona przez pięć tygodni scena wyścigu rydwanów przeszły do legendy kina. Przede wszystkim „*Ben-Hura*” pokochali widzowie. Charlton Heston, na zawsze już utożsamiony z rolą żydowskiego księcia, ugruntował swoją pozycję wielkiej gwiazdy, sam film zaś zdobył palmę najwspanialszego spośród wielkich widowisk Hollywood.

Jak przy nim wypada współczesniona wersja? Pierwsze, co zwraca uwagę, to brak przepychu, tak charakterystycznego dla wielkiego poprzednika. Mimo porównywalnego (jeśli uwzględnić zmianę wartości dolara) budżetu, wynoszącego 100 mln dol., reżyserowi Timurowi Biekmambietowowi (dotąd najbardziej znanemu z „*Abrahama Lincolna: łowcy wampirów*”) udało się nakręcić film wyglądający tanio, z ciasnymi, studyjnymi kadrami. Część postaci usunięto środkami szybkimi jak cięcie rzymskiego miecza – ten los spotkał na przykład ojca Estery Simonidesa, inne wzbogacono o dodatkową warstwę psychologiczną – Messala, pyszny trybun rzymski, w nowej interpretacji okazuje się skrzywdzonym sierotą, przyjętym do rodziny Hurów i usynowionym przez matkę Judy.

Ze scenariusza poprzedniego „*Ben-Hura*” usunięto wszelkie aluzje dotyczące bieżącej polityki. W nowej wersji znajdziemy ich aż nadto. Zeloci to terroryści, choć mający swoje racje, legionieści okupują Jerozolimę niczym Amerykanie Afganistan. By zmieścić film w nowym formacie, wycięto cały wątek z rzymskim obywatelstwem

i usynowieniem Judy przez konsula Ariusza, zapominając jednak, że bez niego kluczowa scena bitwy morskiej traci fabularny sens.

W jednym z pewnością film Biekmambietowa przebija oryginał – w roli szejka Ilderima, u Wylera humorystycznej postaci o trzeciorzędnym znaczeniu, obsadzono Morgana Freemana, który swoją charyzmą zdominował obraz tak dalece, że na ekranie okazuje się kimś dużo ważniejszym od ukrzyżowanego na oczach widzów Chrystusa. A ta scena, mimo swej dosłowności (w wersji z 1959 r. ani razu nie widzimy twarzy Jezusa), nie czyni z nowego „*Ben-Hura*” religijnego fresku – wstydliwie chowający się pierwsi chrześcijanie są tu mniej ważni niż legionieści czy woźnice z cyrku.

Źródło: Jan M. Długosz, *Remake, czyli jak z arcydzieła zrobić przeciętny film*, „Polityka” 30.08.2016 r., nr 36.2016 (3075), dostępny w internecie: <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/kultura/1673398,1,remake-czyli-jak-z-arcydzieła-zrobic-przecietny-film.read>.

Słownik

remake

(ang. *re-make* – wytwarzać coś ponownie) termin odnoszący się do filmów, które zostały zrealizowane ponownie wg tego samego lub zmodyfikowanego scenariusza

retardacja

(łac. *retardatio* – opóźnienie) figura stylistyczna polegająca na zatrzymywaniu lub opóźnianiu akcji utworu literackiego, najczęściej za pomocą rozbudowanych opisów, w celu zwiększenia napięcia u czytelnika

Schemat

Różnice fabularne między adaptacjami filmów pt. *Ben Hur* z 1959 i z 2016 roku

Polecenie 1

Wyjaśnij, jak twoim zdaniem różnice fabularne zachodzące pomiędzy dwiema wersjami filmu wpływają na odbiór historii Ben Hura i Massali.

Polecenie 2

Podaj powody, dla których reżyser filmu z 2016 roku, Timur Bekmambetov, zdecydował się zmienić historię życia Ben Hura.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Przyjrzyj się punktom przedstawiającym losy Ben Hura, bohatera filmu Williama Wylera z 1959 roku, a następnie zaznacz te motywy, które można odnaleźć w filmowej historii.

1. Życie Ben Hura w Judzie.
2. Spotkanie z Massalą.
3. Fatalny wypadek.
4. Zesłanie na galery.
5. Uratowanie życia komendantowi.
6. Usynowienie Ben Hura przez komendanta.
7. Powrót do Judy.
8. Udział w wyścigach rydwanów.
9. Śmierć Messali.
10. Odnalezienie matki i siostry.
11. Odkrycie wartości nauki Jezusa.
12. Cudowne uzdrowienie matki i siostry Ben Hura.

☐ Motyw zmienności ludzkiego losu

☐ Motyw śmierci

☐ Motyw nawrócenia

☐ Motyw vanitas

☐ Motyw zemsty

Ćwiczenie 2

Wybierz z ramki określenia i zdania pasujące do bohaterów (na górze znajdują się Ben Hur i Messala z ekranizacji z 1959 roku; na dole zaś Ben Hur i Messala z 2016), tak by stworzyć ich portrety psychologiczne.

Źródło: tylko do użytku edukacyjnego.

Ćwiczenie 3

Postać Estery jest silniejsza w filmie Timura Biekmbietowa, niż w ekranizacji Williama Wylera. Bohaterka ma większy wpływ na działania głównego bohatera. Zastanów się, jakie rozwiązanie fabularne pozwoliło na zmianę portretu tej postaci i zaznacz właściwą odpowiedź:

☐ Małżeństwo z Judą Ben Hurem

☐ Wewnętrzna przemiana bohaterki

☐ Spotkanie przez Esterę Jezusa

☐ Dobre relacje z matką Ben Hura

Ćwiczenie 4

W filmie z 1959 roku wątek zemsty, której pragnie dokonać Juda Ben Hur na Massali, został bardziej wyeksponowany niż w późniejszej ekranizacji. Podaj trzy zabiegi filmowe, które potwierdzają tę tezę.

Ćwiczenie 5

Film Timura Biekmambietowa ma zupełnie inne zakończenie historii Ben Hura i Massali. Podaj dwa argumenty, które przemawiają za słusznością takiego rozwiązania fabularnego i dwa, które przemawiają za tym, że nie jest to dobra decyzja scenarzysty i reżysera.

Ćwiczenie 6

Prolog filmu *Ben Hur* z 1959 roku opowiada o narodzinach Jezusa, natomiast prolog remake'u z 2016 roku pokazuje historię przyjaźni Ben Hura i Massali. Zastanów się i napisz, jakie znaczenie mają prologi dla wymowy filmów. W czym tkwi różnica?

Ćwiczenie 7

William Wyler w swojej ekranizacji z 1959 roku nie pokazał widzom twarzy Jezusa; pozostał on dla widzów kimś tajemniczym. Timur Biekmbietow natomiast kilkakrotnie pokazał twarz Jezusa. Zastanów się i napisz, jakie mogły być powody i konsekwencje tych decyzji. Uwzględnij takie kwestie, jak spójność tych scen z całokształtem obrazu filmowego, rodzaj odbioru, różnice w wymowie przesłania dwóch wersji dzieła itp.

Źródło: tylko do użytku edukacyjnego.

Źródło: tylko do użytku edukacyjnego.

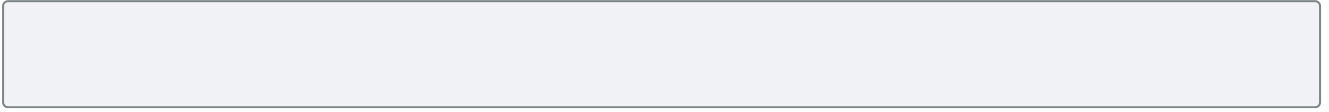
Na podstawie poniższego cytatu napisz, z czego wynika popularność *Ben Hura*, która doprowadziła do remake'u filmu w 2016 roku.

((Arkadiusz Lewicki

Prawdziwy koniec klasycznego Hollywood. Kino amerykańskie w latach sześćdziesiątych

Kino, zmuszone w latach 60. do konkutowania z telewizją, starało się przyciągać widzów do kin inscenizacyjnym rozmachem i coraz to nowymi systemami obrazu panoramicznego. Posługiwano się więc formułą wielkich, epickich widowisk, lecz fiaska kolejnych produkcji sprawiły, że z czasem tego typu filmy stawały się coraz rzadsze. Sięgano po opowieści z różnych okresów historycznych. W początkach dziesięciolecia – na fali sukcesu *Ben Hura* (1959) Williama Wylera – wyprodukowano dwa ciszące się sporą popularnością filmy biblijne: Nicholas Ray wyreżyserował *Króla królów* (*King of Kings*, 1960), a George Stevens *Opowieść wszech czasów* (*The Greatest Story Ever Told*, 1964). Powstało też kilka utworów, których akcja osadzona była w realiach starożytnych: *Spartakus* (*Spartacus*, 1960) Stanleya Kubricka, *Barbarzyńca* (*The Barbarians*, 1960) i *300 Spartan* (*The 300 Spartans*) Rudolpha Maté'a, wspomniana *Kleopatra* czy *Upadek Cesarstwa Rzymskiego* (*The Fall of the Roman Empire*, 1964) Anthony'ego Manna. Chętnie sięgano także po sztafaż innych okresów historycznych. Omar Sharif odtwarzał tytułowego bohatera w filmie *Czyngis-chan* (*Genghis Khan*, 1964) Henry'ego Levina, a Yul Brynner wystąpił w głównych rolach w *Tarasie Bulba* (1962) oraz w *Królach słońca* (*Kings of the Sun*, 1963) J. Lee Thompsona. Przywoływano również historię XX wieku, a niekwestionowanym mistrzem kina epickiego w tamtym okresie stał się brytyjski reżyser David Lean – autor *Lawrence'a z Arabii* i *Doktora Żywago* (*Doctor Zhivago*, 1965).

Źródło: Arkadiusz Lewicki, *Prawdziwy koniec klasycznego Hollywood. Kino amerykańskie w latach sześćdziesiątych*, [w:] *Kino epoki nowofalowej*, red. I. Sowińska, R. Syska, T. Lubelski, Kraków 2015 .

Dla nauczyciela

Autor: Anna Grabarczyk

Przedmiot: Język polski

Temat: *Ben Hur* 1959/2016 – porównanie

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

6) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki;

7) odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej, stosuje kryteria pozwalające odróżnić arcydzieło od kiczu.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

7) odróżnia dyskusję od sporu i kłótni;

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;

4) zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji;

10) w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawnieniu formułowanych sądów;

11) stosuje zasady poprawności językowej i stylistycznej w tworzeniu własnego tekstu; potrafi weryfikować własne decyzje poprawnościowe;

12) wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonuje korekty tekstu własnego, stosuje kryteria poprawności językowej.

IV. Samokształcenie.

9. wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje cyfrowe;

- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele lekcji. Uczeń:

- pozna różnice fabularne między filmami Williama Wylera i Timura Biekmambietowa;
- wyjaśni, dlaczego Timur Biekmambietow postanowił zmienić historię Judy Ben Hura i Massali;
- zbada relacje między głównymi bohaterami w obu filmach;
- prześledzi motywy obecne w filmach.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Uczniowie zapoznają się z filmami Williama Wylera i Timura Biekmambietowa *Ben Hur*.

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel weryfikuje przygotowanie uczniów do lekcji. Zadaje pytania wstępne:
  - Czy film Timura Biekmambietowa opowiada tę samą historię?
  - Jak zmienił się sposób opowiadania w filmie?

Faza realizacyjna:

1. Dyskusja. Uczniowie odliczają do dwóch, dzieląc się na dwie grupy. Nauczyciel informuje, że będą dyskutować i wykorzystają do tego metodę akwarium. Nauczyciel wyjaśnia zasady dyskusji oraz określa jej czas.
Pierwsza drużyna siada w kręgu i prowadzi rozmowę na temat: Dlaczego Timur Bekmambetow postanowił zmienić historię Judy Ben Hura i Massali? Druga grupa obserwuje i zapisuje swoje spostrzeżenia dotyczące doboru i skuteczności argumentów, przestrzegania zasad i ogólnego przebiegu rozmowy.
Po upływie wyznaczonego czasu następuje zamiana ról. Na zakończenie wybrane osoby przedstawiają na forum klasy swoje spostrzeżenia.
2. Uczniowie zapoznają się ze schematem. Omawiają go wspólnie z nauczycielem.
Następnie wyjaśniają w parach, jak różnice fabularne wpływają na odbiór historii Ben Hura i Massali
3. Ćwiczenie umiejętności. Uczniowie pracują indywidualnie i rozwiązują ćwiczenia nr 1, 2, 3 i 7. Po wykonaniu zadania nauczyciel wyświetla na tablicy wybrane odpowiedzi i następuje ich omówienie.

Faza podsumowująca:

1. Uczniowie w kilkusobowych grupach wykonują ćwiczenia nr 4, 5, 6 i 8-10. Następnie konsultują swoje rozwiązania na forum i ustalają jedną wersję odpowiedzi.

Praca domowa:

1. Podaj powody, dla których reżyser filmu z 2016 roku, Timur Bekmambetov, zdecydował się zmienić historię życia Ben Hura.

Materiały pomocnicze:

- Jan M. Długosz, *Remake, czyli jak z arcydzieła zrobić przeciętny film*, „Polityka” 30.08.2016 r., nr 36.2016 (3075), dostępny w internecie:
<https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/kultura/1673398,1,remake-czyli-jak-z-arcydziela-zrobic-przecietny-film.read>

Wskazówki metodyczne

- Uczniowie mogą przed lekcją zapoznać się z multimediami z sekcji „Schemat”, aby aktywnie uczestniczyć w zajęciach i pogłębiać swoją wiedzę.